Література

1. Концепція нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf

2. Миронова С., Чопік О. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник. 2-ге видання, перероблене та доповнене. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 332 с.

3. Сак Т. В. Методика проведення уроків у спеціальній школі: сучасний погляд. *Спеціальна освіта і корекційна педагогіка*, 2020. № 2. С. 11–16.

4. Таран О. С. Компетентнісний підхід у навчанні дітей з особливими освітніми потребами. *Педагогічний альманах*. 2019. № 42. С. 30–36.

DOI https://doi.org/10.36059/978-966-397-553-5-18

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ: УМОВИ РОЗВИТКУ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Диусь Каріна Іванівна
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 016 Спеціальна освіта
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Закарпатська обл., Україна

Кас'яненко Оксана Миколаївна
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Закарпатська обл., Україна

Навчання, виховання та розвиток дітей з особливими освітніми потребами (ООП) у закладах освіти ґрунтується на принципах інклюзії, індивідуалізації та співпраці різних фахівців. Інклюзивна освіта передбачає створення такого середовища, де всі діти мають рівний доступ до якісної освіти, соціалізації та виховання, незалежно від їхніх можливостей і потреб. Це означає не тільки фізичну

доступність освітнього простору, а й адаптацію змісту навчання, методів викладання та оцінювання [5].

Важливою особливістю є складання індивідуальних програм розвитку (ІПР), що враховують сильні та слабк історони дитини, її освітні потреби, темп навчання та соціальний розвиток. Такі програми допомагають гармонійно поєднати державні освітні стандарти з реальними можливостями учня. Індивідуалізація навчання дає змогу дитині відчувати успіхи й поступово долати труднощі [3].

Виховання дітей з ООП має відбуватися у тісній співпраці з сім'єю, адже родина відіграє ключову роль у розвитку дитини. Педагоги, логопеди, психологи, соціальні працівники та медики утворюють команду підтримки, яка працює разом із батьками. Такий між дисциплінарний підхід забезпечує не лише академічні досягнення, а й емоційний комфорт, розвиток комунікативних і соціальних навичок [1].

Методи навчання в інклюзивному середовищі повинні бути різноманітними: диференційоване навчання, робота в малих групах, індивідуальні заняття з тьютором, використання ігор, мультимедійних технологій та допоміжних засобів. Для дітей із порушеннями зору застосовуються шрифти Брайля чи аудіоматеріали, для дітей з порушеннями слуху – сурдопереклад, візуальні схеми та жести.

Важливою умовою є створення доброзичливої атмосфери в колективі. Інклюзивне середовище виховує у всіх учнів толерантність, повагу та вміння співпрацювати. Для дітей з ООП це не лише можливість навчатися, але й відчувати себе повноцінними учасниками спільноти [4].

Організаційно інклюзивна освіта потребує підготовки вчителів, наявності ресурсних кімнат та інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ), а також методичної та нормативної підтримки [2]. В Україні вже створено нормативно-правову базу, однак існують виклики: нестача фінансування, спеціалістів, а також подолання упереджень у суспільстві.

Міжнародні документи (Саламанська декларація, рекомендації ЮНЕСКО та ВООЗ) наголошують, що лише за умови комплексного підходу інклюзивна освіта може стати реальною й ефективною [6]. Це означає спільні дії держави, закладів освіти, сімей та громадськості.

Отже, інклюзивне навчання – це не лише педагогічна технологія, а й шлях до рівності та соціальної справедливості. Воно забезпечує дітям з особливими освітніми потребами можливість отримати якісну освіту, розвиватися та відчувати себе важливою частиною суспільства.

Література

1. Інститут модернізації змісту освіти. *Методичні рекомендації з організації інклюзивного навчання*. Київ, 2021. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvne-navchannya/2019/08/07/rekomendatsiiorganizatsiya-navchannyaoop.pdf?utm_source=chatgpt.com

2. Міністерство освіти і науки України. *Інклюзивне навчання: нормативно-правові документи*. Київ : МОН, 2022. URL: https://mon.gov.ua/tag/inklyuzivne-navchannya?&tag=inklyuzivne-navchannya

3. Інклюзивне навчання : навчально-методичний посібник. Київ : МОН, 2019. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf?utm_source=chatgpt.com

4. Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education. UNESCO, 1994. URL: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000098427

5. UNESCO. *Inclusion in Education*. Paris : UNESCO, 2020. URL: https://www.unesco.org/en/inclusion-education

6. WHO. *Disability and Health*. World Health Organization, 2021. URL: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел./факс +380-3131-21109
Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua
E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua
Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: http://dspace.msu.edu.ua:8080
Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: http://msu.edu.ua/library/